Пропозиції щодо визначення малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні

Олександра Бетлій, Оксана Кузяків,

Рікардо Джуччі, Александр Кнут

Берлін/Київ, червень 2011 року

© German Advisory Group

Зміст

1. Визначення МСП: загальні питання
2. Визначення МСП в ЄС
3. Визначення МСП в Україні: статус-кво
4. Пропозиції щодо визначення МСП в Україні
5. Висновки

© German Advisory Group

1. Визначення МСП: загальні питання

Нащо визначати МСП?

- Формування економічної політики: стимулювання розвитку МСП, оскільки МСП є важливим джерелом створення робочих місць та інновацій. Такі заходи зокрема використовуються в державах-членах ЄС :
  - Надання навчання з питань бізнесу, консультування, створення спеціальної інфраструктури
  - Спеціальне регулювання щодо нижчого адміністративного тягаря на бізнес
  - Полегшення доступу до фінансів
  - Схеми пільг та субсидій

Проблема: Україна на сьогодні використовує декілька класифікацій МСП, які є:

  - Фрагментарними та суперечливими
  - Відрізняються від ЄС щодо методології та критеріїв

Рекомендація: Нове визначення МСП, яке використовується однаково у всіх законодавчих та нормативних актах та, яке гармонізоване до визначення ЄС.

© German Advisory Group

2. Визначення МСП в ЄС

- МСП чітко визначені насамперед для заходів економічної політики.

- Визначено три типи МСП:
  - Мікропідприємства
  - Малі підприємства
  - Середні підприємства

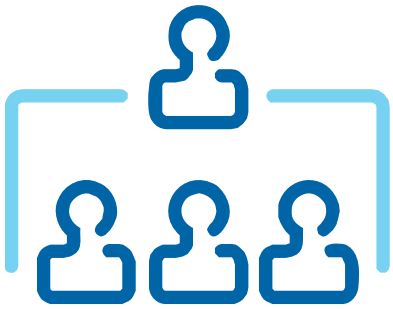
- Визначення МСП було змінено у 2003, що уможливило:
  - Сприяти розвитку мікропідприємств, покращити доступ до капіталу.
  - Врахувати різні стосунки між підприємствами (більшість МСП є автономними. Вони або повністю незалежні, або є міноритаріями в одному чи більше партнерстві із часткою в кожному не більше 25%).

Джерело: *The new SME definition: user guide and model declaration, EC*

© German Advisory Group

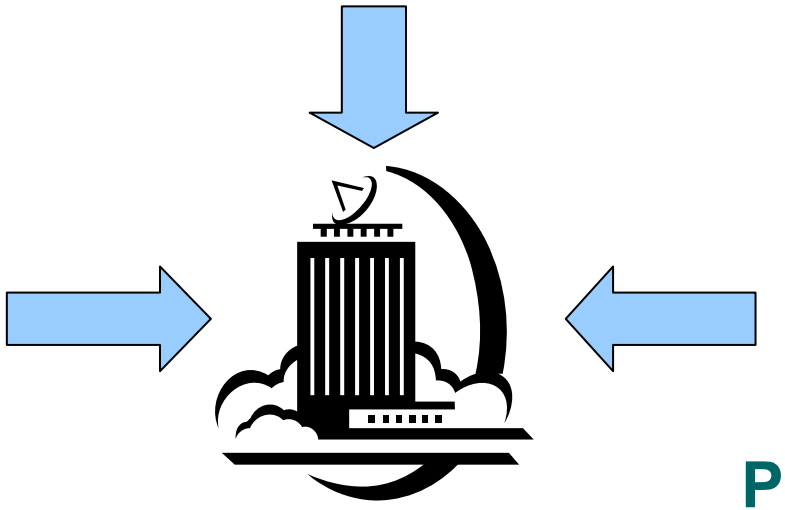
2. Визначення МСП в ЄС

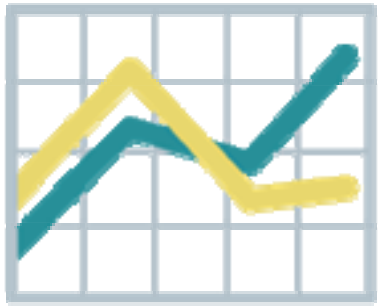
Фактори, які визначають МСП

Кількість працівників

+ / -

Річний оборот

Активи

© German Advisory Group

2. Визначення МСП в ЄС (прод.)

МСП повинні відповідати **двом** критеріям:

Або: критерію кількості працівників та критерію обороту

Або: критерію кількості працівників та критерію вартості активів.

Тип підприємства	Кількість працівників (річна)	*та*	Річний оборот	*або*	Річна сукупна вартість активів
Мікро	< 10	*та*	≤ 2 млн євро	*або*	≤ 2 млн євро
Мале	< 50	*та*	≤ 10 млн євро	*або*	≤ 10 млн євро
Середнє	< 250	*та*	≤ 50 млн євро	*або*	≤ 43 млн євро

© German Advisory Group

2. Визначення МСП в ЄС (прод.)

Приклади:

	Кількість працівників (річна)	Річний оборот	Річна сукупна вартість активів	Тип підприємства
1	8	1,5 млн євро	1,5 млн євро	Мікро
2	8	2,5 млн євро	1,5 млн євро	Мікро (company uses BS)
3	9	1,5 млн євро	2,5 млн євро	Мікро (company uses turnover)
4	15	1,5 млн євро	1,3 млн євро	Мале

© German Advisory Group

2. Визначення МСП в ЄС (прод.)

- Кількість працівників включає зайнятих повний робочий день, із частковою зайнятістю, сезонних працівників:
  - Працівники
  - Особи, що працюють в компанії, яка підпорядковані даній і розглядаються як працівники відповідно до національного закону;
  - Власники-директори;
  - Партнери, які зайняті в регулярній діяльності на підприємств та отримують фінансові виплати від нього.
- Кількість працівників **не** включає учнів та студентів, які беруть участь в професійній підготовці (стажуванні).
- Кількість працівників визначається як річна кількість робочих одиниць (тобто кількість працівників в еквіваленті повної зайнятості). Особа, яка працює повний робочий день протягом року, рахується як одна робоча одиниця. Особи, зайняті частково або на сезонних роботах, рахуються як частка робочої одиниці.

© German Advisory Group

2. Визначення МСП в ЄС (прод.)

- Вибір між критеріями обороту та обсягом активів було впроваджено з метою врахувати секторні особливості:
  - Підприємства в торгівлі та розподільчому секторі за своєю природою мають більший оборот, ніж обробна промисловість.
- Річний оборот визначається як доход, що компанія отримує протягом року від продажу товарів та надання послуг після того, як було сплачено всі зобов'язання:
  - Оборот не повинен включати ПДВ та інші непрямі податки.
- Річна вартість активів стосується вартості головних активів компанії.
- Статус МСП визначається самою компанією на основі простої офіційної декларації, в якій зазначаються дані компанії щодо критеріїв. Така декларація спрямована знизити адміністративний тягар у випадках, коли вимагається статус МСП (щодо визначення права участі в певних програмах підтримки).

© German Advisory Group

3. Визначення МСП в Україні

- **Господарчий кодекс України**

Тип підприємства	Кількість працівників	Обсяг валового доходу від реалізації продукції
Мале	< 50	≤ 70 млн грн
Середнє	< 250	≤ 100 млн грн
Велике	>250	> 100 млн грн

1 євро = 11.51 грн (на 19 квітня 2011 року)

- **Податковий кодекс України**
  - Новостворені малі підприємства з оборотом до 3 млн грн мають податкові пільги (нульова ставка ППП на період 5 років)

© German Advisory Group

3. Визначення МСП в Україні (прод.)

- Існує також інший підхід до визначення малих економічних суб'єктів, які займаються підприємницькою діяльністю відповідно до **Спрощеної системи оподаткування**

	Річний оборот	Кількість працівників	Ставка податку
Єдиний податок для фізичних осіб	≤ 500 тис. грн	≤ 10	20 – 200 грн
Єдиний податок для юридичних осіб	≤ 1 млн грн	≤ 50	6% від обороту + ПДВ 10% від обороту включаючи ПДВ
Фіксований податок для фізичних осіб	≤ 119 тис. грн	≤ 5	20-100 грн

© German Advisory Group

4. Пропозиції щодо визначення МСП в Україні

Компанії повинні відповідати **двом** критеріям для визначення статусу:

Або: критерію кількості працівників та критерію обороту

Або: критерію кількості працівників та критерію вартості активів.

Тип підприємства	Кількість працівників (річна)	***та***	Річний оборот	***або***	Річна сукупна вартість активів
Мікро	< 10	***та***	≤ 4 млн грн	***або***	≤ 4 млн грн
Мале	< 50	***та***	≤ 20 млн грн	***або***	≤ 20 млн грн
Середнє	< 250	***та***	≤ 100 млн грн	***або***	≤ 85 млн грн

© German Advisory Group

4. Пропозиції щодо визначення МСП в Україні

- Визначення МСП повинно бути єдиним в законодавчій базі.
- Методологія визначення виду бізнесу за його розміром повинна бути змінена, щоб врахувати досвід ЄС
- Критерії змінились: мікро, малі, середні і великі підприємства чітко визначені.

Для оцінки критеріїв було взято до уваги таке:

- Різниця між рівнями ВВП на одну особу за ПКС в ЄС та Україні
- Обмінний курс за ПКС взято до уваги, щоб оцінити критерії в гривні
- Незначне корегування було здійснено на інфляцію, хоча мине брали весь рівень очікуваної інфляції протягом наступних п'яти років
  - ⇨ Критерії за оборотом та вартістю активів повинні бути стабільними протягом певного періоду часу (напр. 5ти років), щоб забезпечити стійкішу базу для економічної політики. Через 5 років, варто переглянути і відкорегувати ці критерії.

© German Advisory Group

5. Висновки

Запропоноване визначення МСП має декілька характеристик:

- Воно дозволяє співставити розвиток МСП в Україні та ЄС
- Воно підтримує формулювання політики щодо МСП відповідно до політики і законодавства ЄС
- Воно полегшує формування статистичних даних по сектору МСП
- Воно дозволяє аналіз та оцінку впливу заходів економічної політики на МСП

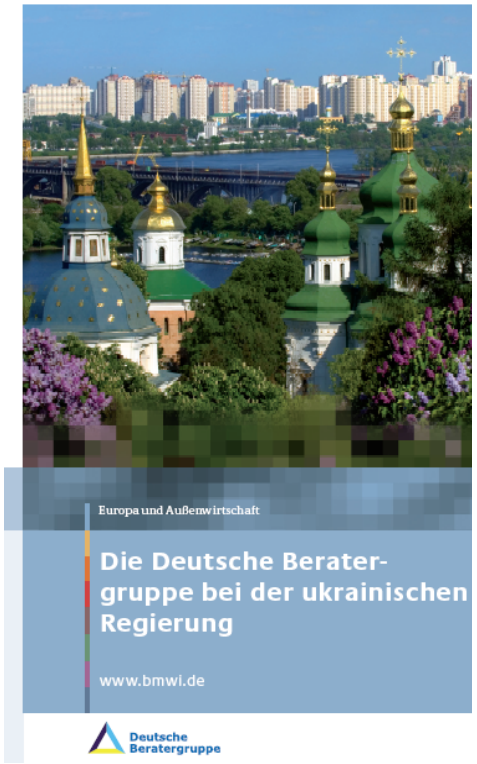
© German Advisory Group

Контакт

Dr. Ricardo Giucci
giucci@berlin-economics.com

Oleksandra Betliy
betliy@kiev.ier.ua

German Advisory Group
c/o BE Berlin Economics GmbH
Schillerstr. 59, D-10627 Berlin
Tel: +49 30 / 20 61 34 64 0
Fax: +49 30 / 20 61 34 64 9
E-mail: info@beratergruppe-ukraine.de
www.beratergruppe-ukraine.de

© German Advisory Group